

Hodnocení aortální stenózy

Róbert Petr

III. interní - kardiologická klinika
FNKV a 3. lékařská fakulta UK

Aortální stenóza

- Hemodynamicky významná překážka mezi levou komorou a aortou
- Nejčastěji operovaná primární vada v dospělosti, vyskytuje se u 2-4% pacientů nad 75 let
- Etiologie degenerativní, vrozená, nebo porevmatická

2017 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease

The Task Force for the Management of Valvular Heart Disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS)

Authors/Task Force Members: Helmut Baumgartner* (ESC Chairperson) (Germany), Volkmar Falk*¹ (EACTS Chairperson) (Germany), Jeroen J. Bax (The Netherlands), Michele De Bonis¹ (Italy), Christian Hamm (Germany), Per Johan Holm (Sweden), Bernard Lung (France), Patrizio Lancellotti (Belgium), Emmanuel Lansac¹ (France), Daniel Rodriguez Muñoz (Spain), Raphael Rosenhek (Austria), Johan Sjögren¹ (Sweden), Pilar Tornos Mas (Spain), Alec Vahanian (France), Thomas Walther¹ (Germany), Olaf Wendler¹ (UK), Stephan Windecker (Switzerland), Jose Luis Zamorano (Spain)

Recommendations on the echocardiographic assessment of aortic valve stenosis: a focused update from the European Association of Cardiovascular Imaging and the American Society of Echocardiography

Helmut Baumgartner (chair)^{1*}, Judy Hung (co-chair)², Javier Bermejo³, John B. Chambers⁴, Thor Edvardsen⁵, Steven Goldstein⁶, Patrizio Lancellotti⁷, Melissa LeFevre⁸, Fletcher Miller Jr⁹, and Catherine M. Otto¹⁰

Diagnostika aortální stenózy

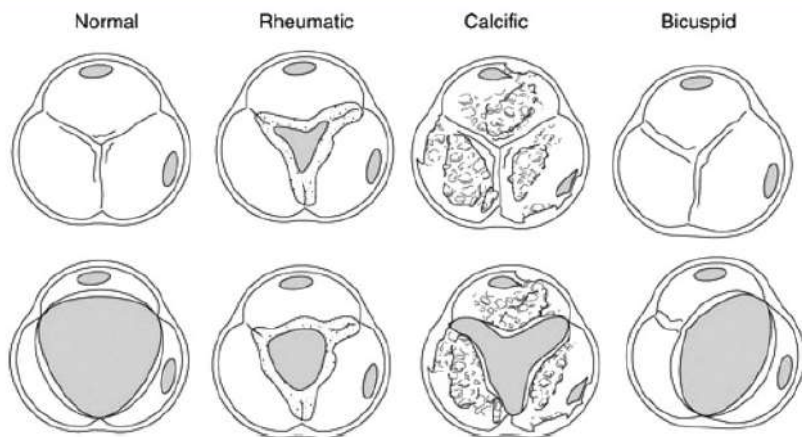
- **Echokardiografie**
  - **TTE – klíčová role**
  - **TEE** - indikace k chirurgické náhradě či TAVI, IE, komplikace na chlopenní náhradě
  - **Zátěžové echo**- sklopný ergometr (objektivizace významnosti vady)
  - **Dobutaminové zátěžové echo** - low flow AS
- **CT** – kalciové skóre aortální chlopně
  - měření LVOT
  - Zobrazení aorty
  - Zhodnocení anatomie před TAVI
- **MRI**- morfologie aortální chlopně, vyšetření aorty, koarktace
- **Srdeční katetrizace** – koronarogram, posouzení AS v případě nejasností při neinvazivních metodách
- **Laboratoř** - BNP

Echokardiografie

Zhodnocení aortální stenózy

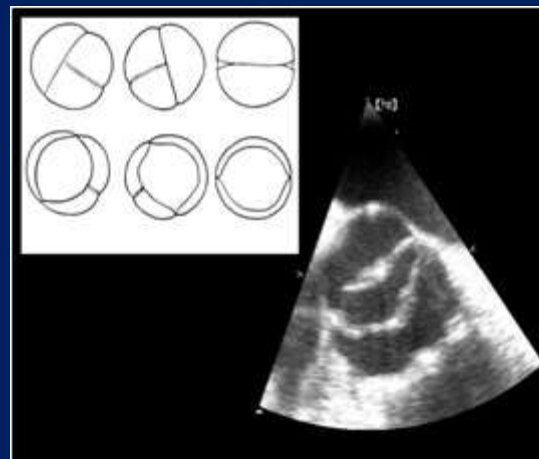
- morfologie aortální chlopně
- významnost vady
- funkce levé komory, tloušťka stěn LKS
- přítomnost dalších chlopenních vad
- zhodnocení ascendentní aorty
- funkce pravé komory, přítomnost PH

Morfologie aortální chlopně

Figure 1 Aortic stenosis aetiology: morphology of calcific AS, bicuspid valve, and rheumatic AS (adapted from C. Otto, Principles of Echocardiography, 2007).

- bikuspidální aortální chlopeč 0,5-2%
- většinou asymetrická s raphe
- RCC + LCC cca 80%
- RCC + NCC cca 20%
- pravá bikuspidální raritní

Morfologie aortální chlopně, ascendentní aorta

- zhodnocení cípů, počet cípů, mobilita, ztluštění, kalcifikace
- zhodnocení případné subvalvulární, resp. supra-
valvulární obstrukce
- aortální prstenec
bulbus
ST junkce
- anatomie ascendentní aorty

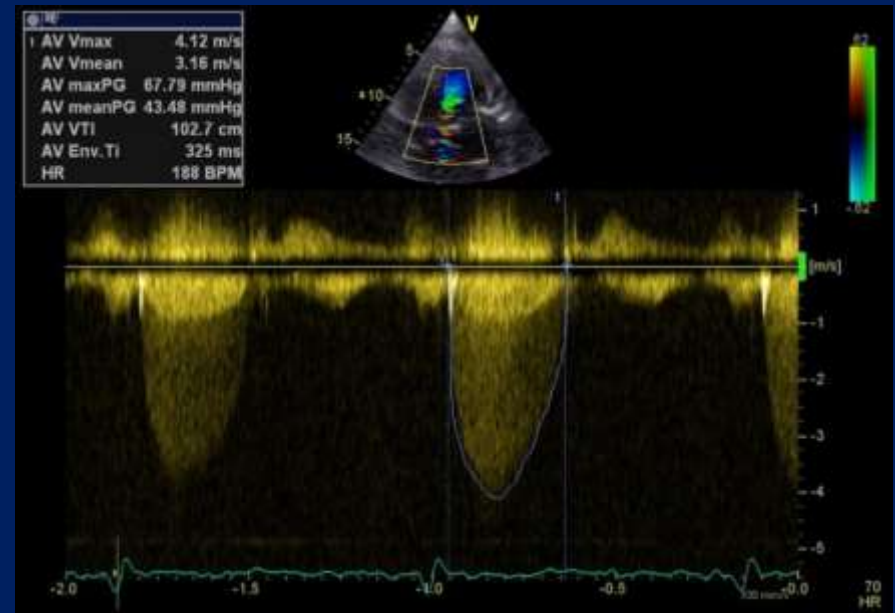
Kvantifikace AS

	lehká	střední	významná
V max. (m/s)	2.6–2.9	3.0–4.0	>4.0
PG mean (mmHg)	<20	20–40	>40
AVA (cm ²)	>1.5	1.0–1.5	<1.0
iAVA (cm ² /m ²)	>0.85	0.60–0.85	<0.6
V max _{ao} / V max _{LVOT}	>0.50	0.25–0.50	<0.25

Recommendations on the echocardiographic assessment of aortic valve stenosis (Baumgartner et al. EJM 2017)

Měření V max

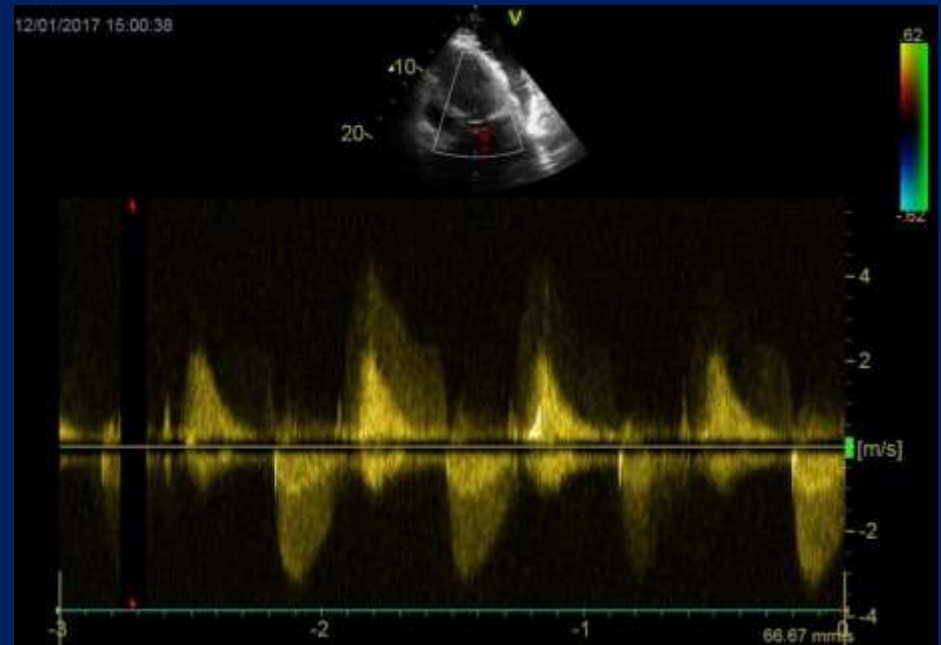
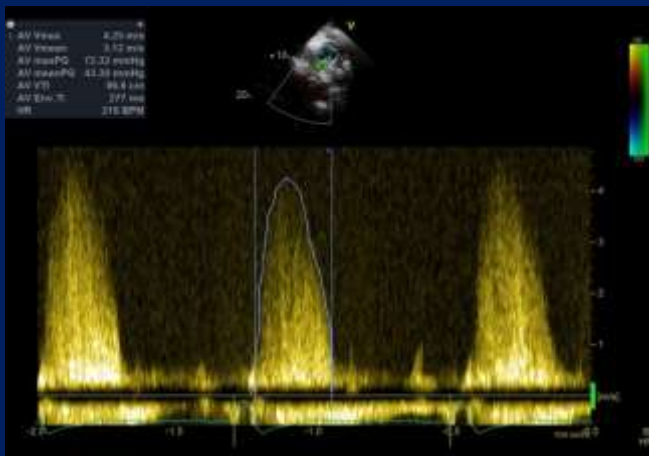
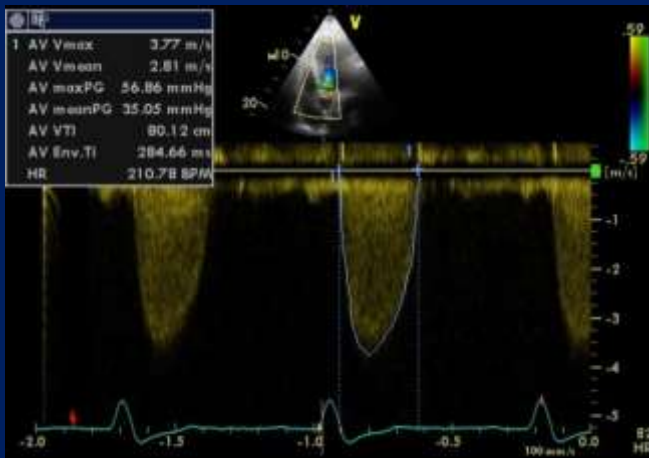
- CW doppler
- Optimalizace incidenčního úhlu mezi CW a aortálním tokem
- Optimalizace nastavení přístroje (gain, baseline, škála atd)
- Pozor na signál v případě excentrické mitrální regurgitace
- Apikální projekce měří maximální gradienty pouze u cca 40%, často je nutné použít pravou parasternální projekci, nebo suprasternální projekci, případně jiné

Měření V max

Pravá parasternální

Zadní projekce

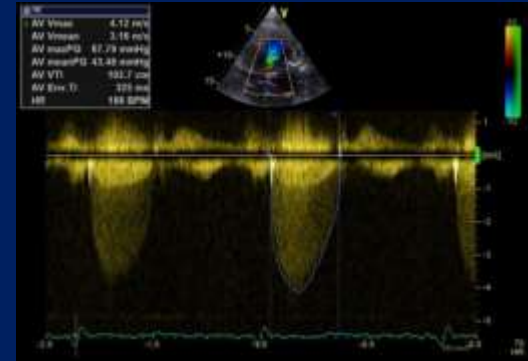

Měření gradientu

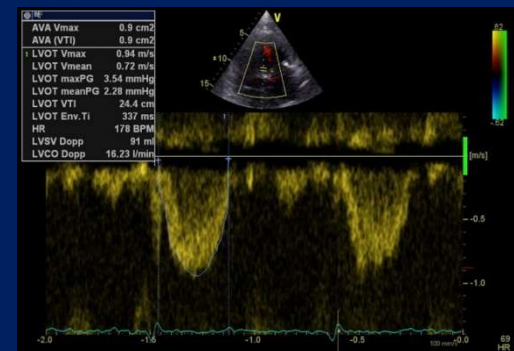
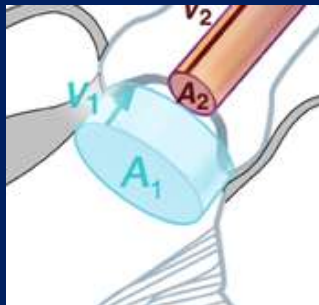
- $PG_{max} = 4v^2$
- PG_{mean} je kalkulovaný jako průměr jednotlivých gradientů v průběhu ejekční fáze
- Zjednodušená Bernouliho rovnice by se neměla použít v případě, že proximální rychlost je $> 1,5 \text{ m/s}$ ($P = 4(v_{max}^2 - v_{proximal}^2)$).
- V důsledku pressure recovery, v případě, že asc. aorta $< 30\text{mm}$, může nadhodnotit gradient na chlopni
- Echokardiograficky měření PG_{max} neodpovídá katetrizačně měřenému tzv. peak to peak gradientu

Výpočet AVA

- Rovnice kontinuity ke stanovení plochy aortálního ústí
- Měření rychlosti jetu přes aortální chlopeň (CW)
- LVOT diameter
- Měření rychlostí v LVOT (PW)

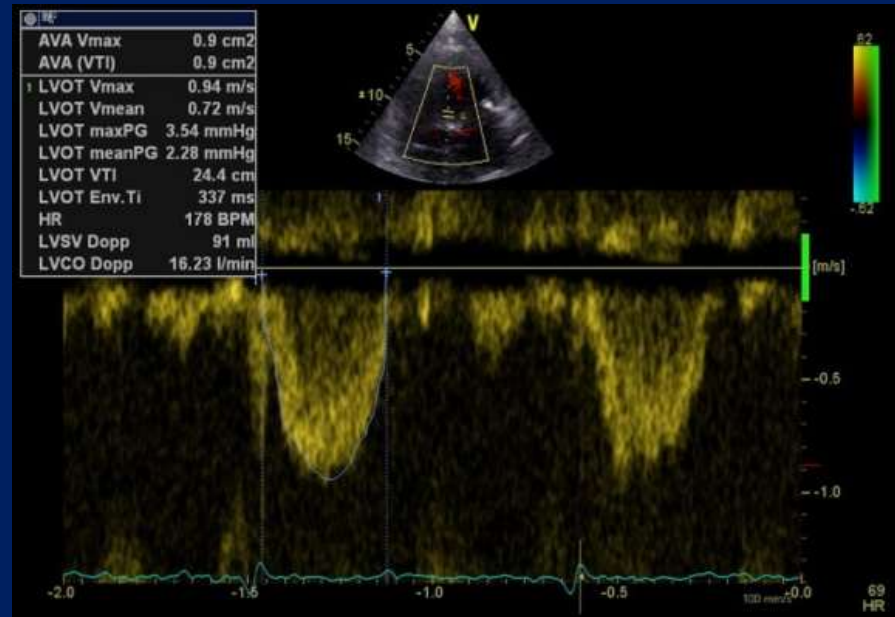

$$AVA = \frac{LVOT_{area} \times VTI_{LVOT}}{VTI_{AV}}$$

Rychlosti v LVOT

- PW doppler z apikálních projekcí (A5C, ALAX)
- Vzorkovací objem na ventrikulární straně aortální chlopně, případně více apikálním směrem do LVOT k dosažení laminární průtokové křivky
- Adekvátní nastavení baseline, škály, časové osy

Měření LVOT

- PLAX
- Optimalizace projekce a technických parametrů akvizice (zoom, gain...)
- Měření od vnitřního okraje k vnitřnímu okraji v midsystole v místě měření rychlosti v LVOT (tj. ve vzdálenosti 0,3-1cm pod chlopní paralelně s aortální chlopní)

Baumgartner et al. EHJ 2017

- Plocha LVOT = $\pi d^2/4$

Recommendations on the echocardiographic assessment of aortic valve stenosis (Baumgartner et al. EHJ 2017)

Měření LVOT

- Septum sigmoideum
- Kalcifikace
- Kvalita obrázku v midsystole

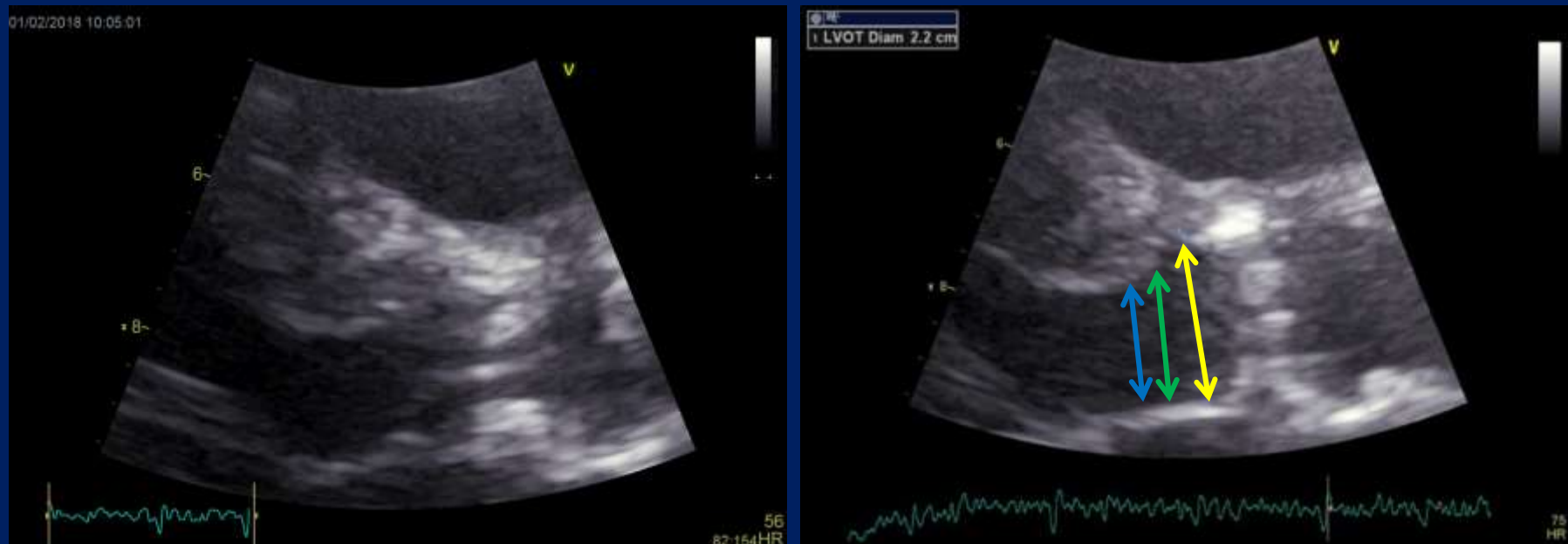

Měření LVOT

- Pibarot, Hahn (J Am Soc Echocardiogr 2017) se přiklání k měření v oblasti aortálního prstence
- Přesnější anatomická definice, kde měřit, tím se zvyšuje reproducibilita měření
- Více cirkulární tvar, který se méně mění v průběhu srdečního cyklu
- Výhodnější je u pacientů se „septum sigmoideum“, relativně častém u pacientů s významnou AoS
- Historicky studie s aortální stenózou používali měření LVOT v oblasti prstence
- Není jednotný konsenzus, kde měřit, žádný ze způsobů není absolutně přesný, důležitá je také konsistence mezi jednotlivými měřeními

Měření LVOT

VTI_{LVOT} 24cm, VTI_{AV} 103cm

AVA LVOT diam 22mm AVA 0,9cm²

AVA LVOT diam 19mm AVA 0,7cm²

AVA LVOT diam 18mm AVA 0,6cm²

Predikované LVOT

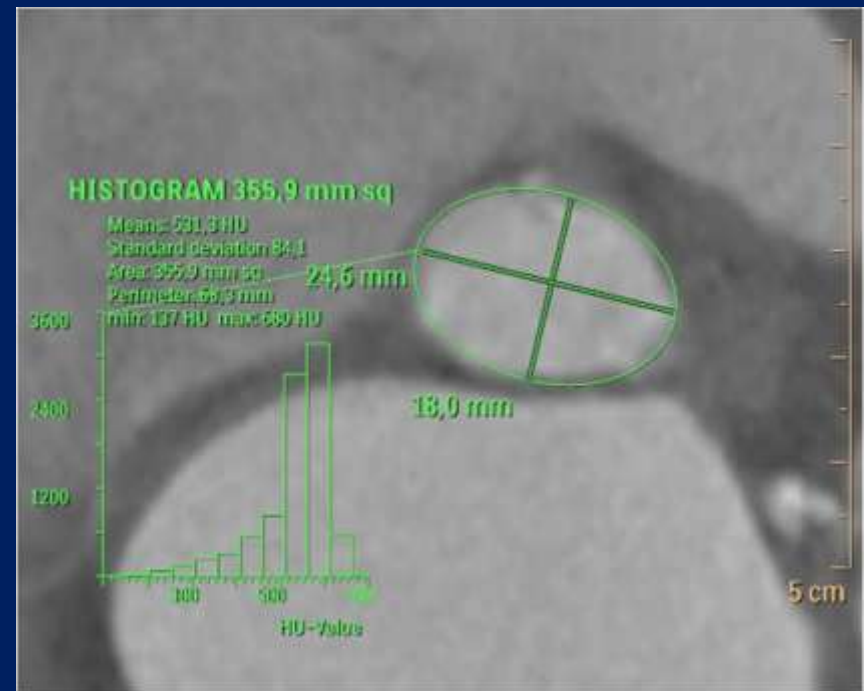
70kg/156cm BSA 1,7cm²

$LVOTd = (5,7 \times BSA) + 12,1$

$LVOTd = 21,8mm$

CT/3D echo LVOT

- Výpočet „hybridní AVA“ používá měření plochy LVOT pomocí CT/3D echa planimetricky
- Měření respektuje eliptický tvar LVOT
- Vzhledem k tomu, že CT nepodhodnocuje plochu LVOT je **doporučená hranice pro významnou aortální stenózu $1,2\text{cm}^2$**

Další možnosti stanovení významnosti aortální stenózy

- Zjednodušená rovnice kontinuity

$AVA = Area_{LVOT} \times V_{LVOT} / V_{AV}$ (předpokládá stejný tvar průtokové křivky v LVOT a v oblasti aortální chlopně)

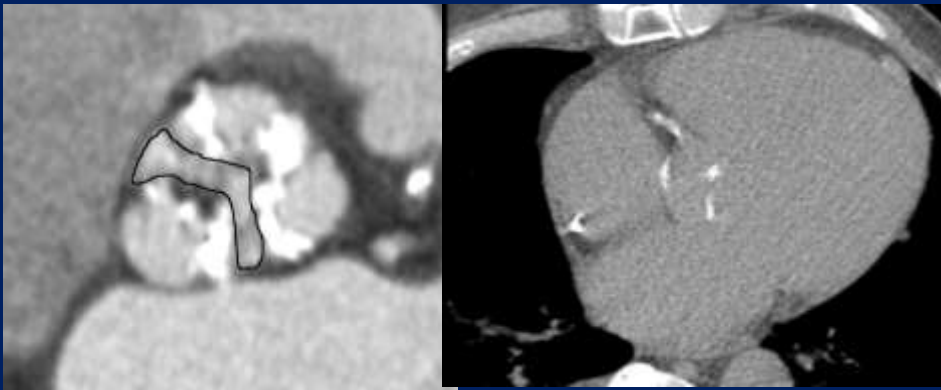
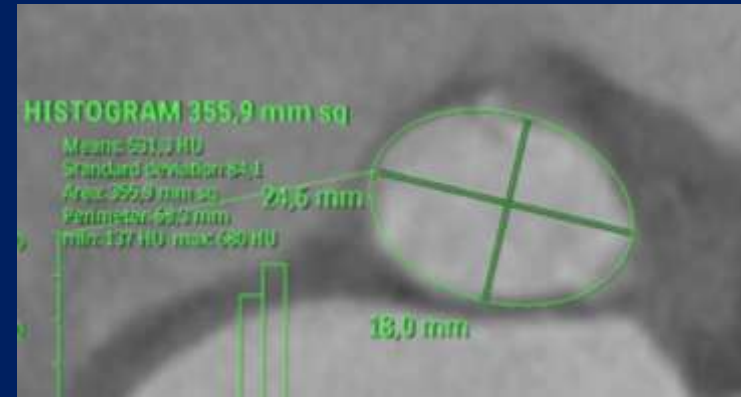
- Poměr rychlostí/ Poměr VTI

$DVI : V \text{ ratio} = V_{LVOT} / V_{AV}$ resp. $VTI \text{ ratio} = VTI_{LVOT} / VTI_{AV}$ (ignoruje variabilitu LVOT, významná vada pod 0,25)

- **Planimetrické měření AVA** pomocí TTE, TEE, 3D echa, CT...
(Kalkulovaná (efektivní) AVA je silnější prognostický prediktor, než anatomická AVA, kalkulovaná AVA je signifikantně menší než anatomická)

Využití CT při hodnocení aortální stenózy

- Přímé anatomické měření plochy LVOT
- Planimetrické měření AVA
- Kalciové skóre aortální chlopně (u pacientů s low-flow low-gradient aortální stenózou)
- Komplexní zhodnocení anatomie, včetně přístupových cest před TAVI

Typy aortální stenózy

- **High-gradient aortic stenosis** (valve area $<1 \text{ cm}^2$, mean gradient $>40 \text{ mmHg}$).
- **Low-flow, low-gradient aortic stenosis with reduced ejection fraction** [valve area $<1 \text{ cm}^2$, mean gradient $<40 \text{ mmHg}$, ejection fraction $<50\%$, stroke volume index (SVi) $<_{35} \text{ mL/m}^2$ CAVE Pseudostenóza **DSE**]
- **Low-flow, low-gradient aortic stenosis with preserved ejection fraction** (valve area $<1 \text{ cm}^2$, mean gradient $<40 \text{ mmHg}$, ejection fraction $\geq 50\%$, SVi $\leq 35 \text{ mL/m}^2$). **CT**
- **Normal-flow, low-gradient aortic stenosis with preserved ejection fraction** (valve area $<1 \text{ cm}^2$, mean gradient $<40 \text{ mmHg}$, ejection fraction $\geq 50\%$, SVi $>35 \text{ mL/m}^2$) ????

Závěr

- Přesné zhodnocení významnosti aortální stenózy je klíčové pro správný management pacientů s významnou AoS
- Klíčovou roli k posouzení významnosti vady má echokardiografie
- Hodnocení by mělo být komplexní, zahrnující více parametrů a s ohledem na konkrétního pacienta
- Důležité je hodnocení v klinickém kontextu

Děkuji za pozornost